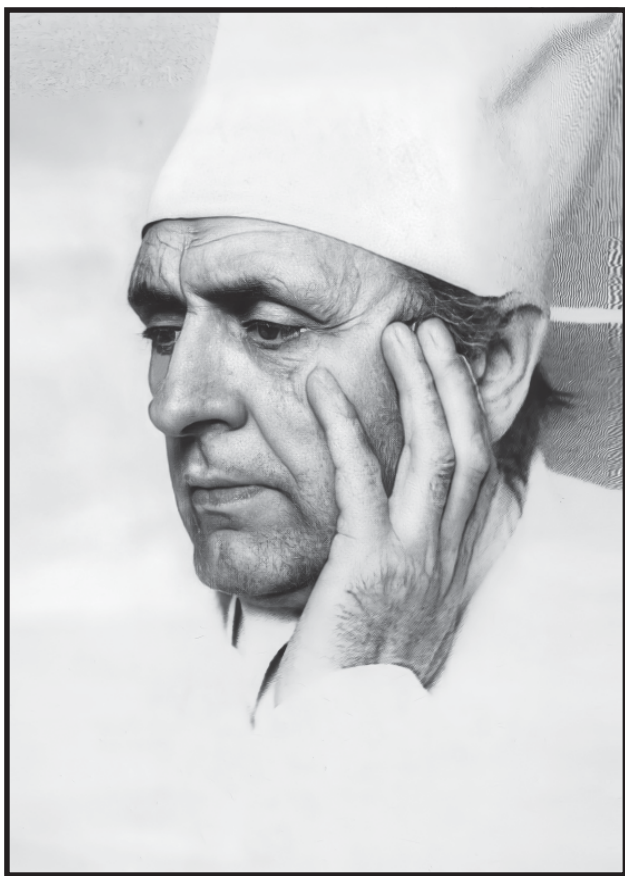

Не дожив до ювілею рівно місяць. Вічна пам'ять видатному Лікарю, Професору, Педагогу ЦЕЗАРУ КАЙТАНОВИЧУ БОРЖІЄВСЬКОМУ!

Багаторічний завідувач кафедрою урології ЛНМУ ім. Д. Галицького, професор урології Цезар Кайтанович Боржієвський не дожив до свого 90-річчя рівно місяць – 6 жовтня віку вкоротив підступний COVID-19.

Народився 5 листопада 1930 р. у селянській родині в с. Баговиця Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. У 1936 р. сім'ю Боржієвських, де було двоє дітей, як «особливо небезпечних для радянської влади», вислали в с. Степне Келіровського району Кокчетавської області.

У 1945 р. Цезар Кайтанович вступив у Петропавлівський медичний технікум; у 1949 р. – став студентом Вінницького медінституту ім. М.І. Пирогова. Саме з Вінницею у Ц. Боржієвського пов'язані найкращі спогади, – там відбулося його становлення як загального і торакального хірурга, уролога, анестезіолога і реаніматолога.

Після закінчення медінституту в 1955 році Ц. Боржієвський працював хірургом у Багринівській лікарні Літинського району Вінницької області і в 1957 році був переведений у Вінницьку обласну клінічну лікарню ім. М.І. Пирогова – унікальний широкопро-

фільний медичний заклад з першокласним колективом, дбайливо дібраним головним лікарем Ю. Островським. У 1958 р. у Вінницькій обласній клінічній лікарні організували торакальне відділення на чолі з доктором медичних наук М.В. Даниленком. Він швидко налагодив роботу, й у відділенні розпочали виконувати найрізноманітніші операції на органах грудної порожнини, зокрема на серці, – з причин мітрального стенозу, перикардиту, коарктації аорти, перев'язки Боталлової протоки, раку легень і стравоходу, на вилочковій залозі з приводу міастенії.

У 1960 р. сталися зміни: М. Даниленко став завідувачем кафедри госпітальної хірургії медінституту, а Ц. Боржієвський – його асистентом. Одночасно на кафедрі організували лабораторію штучного кровообігу, керівником якої призначили Ц. Боржієвського. У 1963 році Цезар Кайтанович захистив кандидатську дисертацію. Улітку 1964 р. починається нова сторінка в житті М. Даниленка, а також Ц.К. Боржієвського. М.В. Даниленка призначили ректором Львівського медичного інституту, і сюди ж він перевів свого чи не найкращого вихованця. З організацією у Львові кафедри торакальної хірургії та анестезіології Ц. Боржієвський став доцентом кафедри. У 1970 році захист докторської дисертації. У 1972 р. постало питання про відкриття кафедри урології. За згодою Ц.К. Боржієвського ректор М. В. Даниленко прийняв рішення повернути його до першої медичної спеціальності – урології. На рік Ц.К. Боржієвський відбув на стажування в Київський науково-дослідний інститут, де опановував новітню на той час урологію під керівництвом директора інституту професора В. С. Карпенка, завідувача кафедри урології інституту вдосконалення лікарів професора О. В. Проскури та завідувача кафедри урології Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця.

У липні 1973 р. у ЛДМІ відкрили кафедру урології, яку Ц.К. Боржієвський з успіхом очолював до жовтня 2001 року. У найкоротший термін кафедра стала повноцінним науково-методичним та лікувальним осередком, де поступово були запроваджені всі інноваційні засади сучасної уро-

логії. З 2001 до 2015 року працював на посаді професора кафедри урології ФПДО Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького.

Ц.К. Боржієвський – вчений, який глибоко вивчав проблеми лікування запальних захворювань сечостатевої системи і сечокам'яної хвороби, клініку та хірургічне лікування пухлин сечостатевої системи, реабілітацію хворих з деякими урологічними захворюваннями і питання різних видів знеболювання. Керована ним клініка стала організаційно-методичним центром урологічної служби Львівської області і профільної допомоги хворим усіх західних областей України. Протягом 28 років був головою Львівського обласного урологічного наукового товариства, а пізніше – обласної Асоціації урологів.

У 1970–1980 роках в урологічній клініці Ц.К. Боржієвським впроваджені в практику охорони здоров'я сучасні на той час принципи хірургічного лікування доброякісної гіперплазії передміхурової залози, а в 1994 р. – після придбання ендуроурологічного інструменту – ТУР простати, що сприяло значному зменшенню ускладнень і летальності при цьому поширеному захворюванні. Водночас розроблено принципи консервативного лікування. Вперше запропоновано використання димексиду при лікуванні запальних захворювань сечостатевої системи. Обґрунтовано позитивну лікувальну дію димексид-медикаментозних сумішей, а також – імунологічного препарату Полібіолін при лікуванні хронічного простатиту, уретропростатиту, запропоновано методику лікування фібропластичної індурації статевого члена. Кафедрою розроблено та втілено в практику методику лікування хронічного пієлонефриту аутовакцинами, а також санаторно-курортне лікування із застосуванням мінеральної води «Нафтуся» в ранньому післяопераційному періоді. Ц.К. Боржієвський відіграв значну роль у відкритті реабілітаційної лікарні у м. Східниця.

Розроблено методику комплексного лікування цисталгії, циститів і хронічних простатитів на курортах Трускавець, Моршин, Шкло, Любінь Великий, Немирів. Принципово новими у названих напрямках були дані про те, що димексид, озокерит і торф'яні грязі вищеназаних курортів мають виражений протизапальний ефект при захворюваннях органів сечостатевої системи.

Особливу увагу Ц.К. Боржієвський надає онкоурології. У 90-ті роки ним запроваджено в практику роботи клініки радикальні та органозберігаючі операції при пухлинах нирок застосовуючи лапаротомні доступи, впроваджено сучасні радикальні операції з приводу раку сечового міхура: радикальна цистектомія з ілеонеоцистопластикою. Активно вивчалися питання комплексного медикаментозного і хірургічного лікування раку простати, впроваджено в практику радикальну простатектомію.

Під керівництвом проф. Ц.К. Боржієвського в клініці наполегливо розробляли питання лікування сечокам'яної хвороби. На великому лікувальному матеріалі була доведена ефективність ранньої санаторно-курортної реабілітації в умовах курортів Трускавця та Східниці після проведення оперативних втручань, екстра- і інтракорпоральної літотрипсії. Були вдосконалені певні методики проведення самої реабілітації, що допомогло підвищити ефективність лікування сечокам'яної хвороби і знизити рецидивний нефролітіаз. У клініці були впроваджені в практику малоінвазивні методи лікування СКХ, що в подальшому дало змогу взагалі відмовитись від відкритих хірургічних втручань.

У 1986 р. Ц.К. Боржієвський заснував відділення з надання допомоги хворим з термінальною стадією ниркової недостатності, в якому щорічно здійснювали близько 6000 гемодіалізів і 20 пересадок трупної нирки. За 10 років роботи за участю і під керівництвом Ц.К. Боржієвського здійснено понад 150 пересадок нирки з виживаністю протягом року трансплантанту в 55,2%. У результаті проведеної роботи розроблено принципи діагностики і лікування ускладнень у цієї категорії хворих. Вперше запропоновано санаторно-курортну реабілітацію хворих після пересадки нирки на курортах Трускавець – Східниця, що значно поліпшило результати лікування цієї складної патології.

Ц.К. Боржієвському були притаманні організаторські здібності і відчуття нового в медицині. Одним з перших в Україні він вивчав і впроваджував у практику ендотрахеальний наркоз та різні анестетики, організував доцентський курс анестезіології і реаніматології у Львівському державному медичному інституті, пізніше – організатор республіканських, Всесоюзних конференцій і міжнародних симпозіумів. Завдяки тісним діловим стосункам з представниками Європейської школи урологів та її головою професором Ф.Шредером (Нідерланди) у Львові в 1994 та 1998 роках проведено два симпозіуми Європейської Асоціації Урологів за участю провідних вчених Англії, Німеччини, Франції, США, Польщі, Нідерландів – з проведенням і навчанням нових методів опе-

рацій при раку сечового міхура і простати (трансуретральна резекція пухлини – 1994 р.), при сечокам'яній хворобі: черезшкірна нефролітотрипсія (ЧШНЛ), уретероскопічне видалення каменів сечоводу (УРС), лапароскопічна уретеролітотомія (ЛУЛТ), з придбанням за допомогою європейських колег новітньої апаратури для виконання операцій.

Завдяки тісній співпраці з проф. Єжі Лоренцом у 2000 році відбувся перший Українсько-Польський симпозіум, який і проводиться надалі. Багато лікарів урологів пройшли стажування в урологічних клініках Польщі.

Багато сил і енергії віддано виконанню та навчанню наукових кадрів, спеціалістів-урологів. Ц.К. Боржієвський підготував 19 кандидатів наук, багато лікарів-інтернів урологів, у клініці підвищила кваліфікацію велика кількість урологів України і дальнього зарубіжжя.

Ц.К. Боржієвський є автором понад 350 наукових праць, авторських свідоцтв на винаходів.

Ц.К. Боржієвський неодноразово здобував урядові подяки України і Польщі.

Асоціація урологів України, редакція журналу «Урологія» та колектив кафедри урології ЛНМУ ім. Данила Галицького щиро сумують з приводу важкої втрати. Висловлюємо великий жаль родині. Ми щиро поділяємо Ваше горе і передаємо слова співчуття і підтримки рідним.

На жаль, словами важко загоїти на серці страшну рану від втрати. Проте світлі спогади про людину, яка чесно і гідно прожила своє життя, залишивши по собі плоди своїх добрих справ, завжди будуть сильнішими за смерть.